

Protesty, równouprawnienie i goździki, czyli krótka historia Dnia Kobiet

8 marca jest datą symboliczną. Tego dnia, blisko 120 lat temu, odbyły się protesty kobiet w Nowym Jorku. W PRL-u to święto miało służyć również celom propagandowym – przypomina prof. Małgorzata Dajnowicz z Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych na Uniwersytecie w Białymstoku.

8 marca świętujemy Międzynarodowy Dzień Kobiet. Niektórzy uważają, że to komunistyczny relikw i nie warto o nim wspominać. A jaka jest prawda?

Prof. Małgorzata Dajnowicz z Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych UwB: Dzień Kobiet ustanowiono oficjalnie w 1910 roku, choć już w 1908 roku, co ciekawe w lutym, obchodzono to święto w Ameryce. Natomiast 8 marca 1910 roku Międzynarodówka Socjalistyczna w Kopenhadze ustanowiła obchodzony na całym świecie Międzynarodowy Dzień Kobiet. Ten miał akcentować głównie ideę praw kobiet.

W PRL-u to święto miało służyć również celom propagandowym. Symbolizowało ważną rolę kobiet w różnych obszarach socjalistycznego życia społecznego, gospodarczego, czy zawodowego. Dzień kobiet obchodzono bardzo uroczyście w zakładach pracy. Wręczano wówczas paniom goździki lub później tulipany oraz - co dzisiaj wydaje się nieprawdopodobne - rajstopy. Bardzo uroczyście świętowano 8 marca zwłaszcza za dekady Edwarda Gierka, który publicznie często pokazywał się w towarzystwie kobiet.

Zostawmy na boku PRL i wróćmy do początku XX wieku. O jakie prawa walczyły kobiety? I dlaczego wybrano datę 8 marca?

Kobiety w początkach XX wieku już bardzo wyraźnie apelowały o

prawa wyborcze i równy z mężczyznami dostęp do życia publicznego. Ważne były zwłaszcza prawa w zakresie dostępu do kultury, oświaty i pracy zawodowej. Bardziej wyraźnie niż w XIX wieku o edukację powszechną upominały się kobiety z niższych warstw społecznych.

A 8 marca jest datą symboliczną. Tego dnia, blisko 120 lat temu odbyły się protesty kobiet w Nowym Jorku. Obecnie Międzynarodowy Dzień Kobiet obchodzony w kilkudziesięciu krajach świata.

8 marca to także okazja, żeby wspomnieć o paniach, które były pionierkami m.in. w edukacji, medycynie, sądownictwie, czy polityce. Na które kobiety z okazji 8 marca zwróciłaby Pani uwagę szczególnie?

Jest wiele wybitnych kobiet. Jeśli mielibyśmy nawiązywać do 8 marca symbolizującego dążenia kobiet do równouprawnienia, to chyba należałoby wskazać na Brytyjki, jako te, które bardzo wyraziście upominały się o prawa wyborcze długo przed nadaniem tych praw kobietom w krajach tzw. cywilizacji zachodniej.

Wiele niezwykłych historii z paniami w roli głównej możemy znaleźć w „Studiach Kobięcych”, czyli czasopiśmie naukowym Instytutu Studiów Kobięcych, którego jest Pani redaktor naczelną. To jedyne takie czasopismo w Polsce?

Tak, to jedyne pismo naukowe w Polsce, gdzie publikuje się artykuły dotyczące wyłącznie tematyki kobiecej, zwłaszcza z zakresu historii kobiet. Powołaliśmy je w 2016 roku i wydaje się, że już zyskało uznanie wśród badaczy i miłośników dziejów kobiet. Tak jak wspomniałam, w naszym czasopiśmie dominuje historia, aczkolwiek jesteśmy też otwarci na teksty z innych dziedzin, np. artykuły prawnicze, kulturoznawcze. Publikują u nas także socjologowie, politologowie, czy prasoznawcy. Wydaliśmy już dziewięć czasopism, czytelnicy mogą zajrzeć do wielu ciekawych tekstów.

Dlaczego trzeba i warto upowszechniać historię kobiet? Pani zajmuje się tą tematyką od kilku lat, tworząc np. cykl Pionierki.

Historia kobiet to istotna część historii społecznej. Panie miały bardzo duży wkład w rozwój cywilizacyjny, chociażby państw narodowych. Poza tym historia ich działalności jest bardzo ciekawa, a jej upowszechnianie jest ważne dla zaakcentowania znaczenia kobiet w różnych procesach, społecznych, politycznych, itd. W ostatnim czasie historia kobiet jako subdyscyplina staje się coraz bardziej „popularna” wśród badaczy. Poznawane są nowe obszary nie tylko z XIX i XX wieku, ale i z okresów znacznie wcześniejszych, także ze starożytności czy średniowiecza.

źródło: Uniwersytet w Białymstoku

fot.: Łukasz Nowicki, UwB

oprac.: Paulina Dulewicz

